

Agder politidistrikt
Postboks 514
Lundsiden
4614 KRISTIANSAND

Anmeldelse av Demokratene i Norge (org. nr. 995 574 152) og/eller noen av partiets tillitsvalgte for mulige brudd på straffeloven

Partilovnemnda (PLN) anmelder med dette Demokratene i Norge (DiN), org.nr. 995 574 152, og/eller noen av partiets tillitsvalgte, for brudd på straffelov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 324 og/eller 325. Anmeldelsen omfatter også forhold i partiet Demokratene.

Partiloven og Partilovnemndas oppgave

Etter partiloven § 11 nr. 1 kan politiske partiers organisasjoner på nasjonalt nivå søke departementet om statlig tilskudd. Formålet er «å etablere rammer for partienes finansielle forhold som bidrar til å gi dem et finansielt grunnlag gjennom offentlige tilskudd», jf. partiloven § 1 nr. 1. Størrelsen på støtten beregnes ut fra partiets oppslutning ved siste stortingsvalg.

For å få godkjent søknaden og utbetalt støtte, må partiet oppfylle en rekke krav etter partiloven kapittel 4. Av § 18 nr. 1 og nr. 2 framgår det at alle politiske partier og partiledde som er omfattet av loven, har regnskapsplikt og bokføringsplikt, og at de årlig skal avgi innberetninger om inntekter og kostnader, eiendeler og gjeld. Ifølge § 21 a nr. 1 har «Partiets hovedorganisasjon ... revisjonsplikt etter revisorloven § 2-1. Unntakene i revisorloven annet ledd får ikke anvendelse». Av § 21 a nr. 2 følger at det, i tillegg til regnskapet, årlig skal gis revisorerklæring om alle innberetningspliktige forhold etter partiloven kapittel 4.

Etter partiloven § 24 nr. 1 skal Partilovnemnda, som «et uavhengig forvaltingsorgan administrativt underlagt Kongen og departementet», føre kontroll med partifinansieringen.

Nærmere om grunnlaget for anmeldelsen

Etter Partilovnemndas syn foreligger det grunn til mistanke om at en eller flere personer med sentrale posisjoner i Demokratene/Demokratene i Norge har benyttet partiets midler til private formål i strid med straffeloven § 324 om underslag og/eller brudd på § 325 om grovt underslag. I perioden 2010-2014 har DiN og forløperen Demokratene, i følge Kommunal- og moderniserings-

departementet mottatt om lag 915 000 kroner i statlig støtte. Bruken av (noen av) disse midlene kan representere misbruk av fellesskapets midler, og mulige brudd på straffeloven.

Fra ulike kilder – både personer som tidligere hadde hatt posisjoner i partiet og personer i nåværende ledelse – mottok Partilovnemnda i sin tid informasjon om at DiN for regnskapsåret 2013 hadde innberettet et regnskap som ikke var godkjent av en statsautorisert revisor. Etter nærmere saksbehandling fattet PLN 29. mars 2015 vedtak om 50 prosent avkortning av partiets statsstøtte for 2015 på grunn av brudd på partiloven § 21 a (**vedlegg 1**: vedtak av 29. mars 2015).

Av vedtaket framgår at det over tid synes å ha vært en generell uro i partiet med utskiftninger i ledelse, utmeldinger fra partiet og oppstart av et nytt parti, Moderatene, og at ulike fraksjoner i partiet bidro med ulike framstillinger av sakens innhold. Selv om det var utenfor nemndas kompetanse konkret å ta stilling til årsakene til at regnskapet for 2013 ikke ble revisorgodkjent, framkom det informasjon som tydet på at det manglet dokumentasjon på at private fordringer i regnskapet for 2012 var ettergitt eller innbetalt. Dette førte til at det manglet inngående balanse på disse postene for regnskapsåret 2013 og til at det engasjerte revisorfirmaet ikke fant det mulig å godkjenne regnskapet for 2013.

I etterkant av vedtaket, og i forkant av at partiet skulle innberette sin økonomi for regnskapsåret 2014, ble nemnda 12. mai 2015 kontaktet via e-post (**vedlegg 2**) av den nåværende ledelsen i partiet. Her ba partiet om råd og veiledning til å løse situasjonen som hadde oppstått ved at mangler i tidligere års regnskap – sannsynligvis helt tilbake til 2010 – fikk følger for påfølgende regnskap slik at det ikke kunne revisorgodkjennes i samsvar med kravene i partiloven. Dersom partiet ikke fikk ryddet opp i disse forhold var det derfor grunn til å påregne avkortning i den statlige partistøtten også for senere år.

Som et svar på denne forespørselen anmodet Partilovnemnda 22. juni 2015 Partirevisjonsutvalget (PRU) om å gjennomføre en kontroll av DiN og deres etterlevelse av pliktene i partiloven kapittel 4, og også å gi veiledning i tilknytning til disse (**vedlegg 3**: Oppdraget av 22. juni 2015). PLN kan anmode Partirevisjonsutvalget, som – i motsetning til PLNs egne medlemmer og sekretariat – besitter revisorkompetanse, om å utføre denne type kontroll og veiledning, jf. partiloven § 24 nr. 4 og nr. 5. Den 29. februar 2016 avleverte PRU vedlagte rapport til PLN (**vedlegg 4**).

Et av punktene PRU var bedt om å få klarhet i, var hvorvidt det etter deres syn forelå straffbare forhold av en art som gjorde at de skulle rapporteres til Finanstilsynet. PRU avdekket ikke slike forhold.

Et av de andre punktene utvalget ble bedt om å undersøke, var om det forelå andre brudd på kapittel 4 i partiloven enn det som til nå hadde vært kjent. I femte og sjette avsnitt på side 5 i rapporten konkluderer PRU:

Undersøkelsene har avdekket store svakheter i interne rutiner, svak og manglende dokumentasjon samt tilsynelatende utstrakt bruk av midler til private formål. Det siste gjelder særlig i D [Demokratene]. For årene 2010 og 2011 dreier det seg her om beløp i hundretusen kronersklassen og gjelder flere av de sentrale tillitsvalgte personer. PRU har

vært i kontakt med den mest sentrale aktøren, som i uformell samtale med PRU har anført at kostnadene er virksomhetsrelaterte.

Det har ikke vært mulig for PRU å komme i mål med kontrolldelen av dette, siden det har vært nødvendig å bruke veiledningshjemmelen for å kunne samle nok informasjon til å slutføre utkast til regnskaper. Det som imidlertid er på det rene, er at det foreligger svært mangelfull regnskapsdokumentasjon og risiko for ikke ubetydelig privat bruk av partiet/-enes midler. Det fremstår vanskelig og ressurskrevende å komme til bunns i dette, og PRU innstiller på at PLN tar stilling til om det er ønskelig å gå videre med dette, enten gjennom kontrollarbeid fra PRUs side eller ved anmeldelse til politiet.

Rapporten ble lagt fram for Partilovnemndas medlemmer og behandlet på nemndas møte 2. mars 2016. Her ble det besluttet at informasjonen som framkommer i avsnittene gjengitt over, er av en slik karakter og alvorlighetsgrad at Nemnda finner det riktig å politianmelde forholdet.

Sakens prinsipielle betydning

Nemnda anser saken som prinsipielt viktig. Mistanke om at sentrale tillitsvalgte i hovedorganisasjonen til et politisk parti kan ha benyttet partiets midler til private formål er etter Nemndas syn egnet til å rokke ved tilliten til de politiske partiene, og dermed til en viktig del av det demokratiske styringssystemet i Norge.

Dagens ordning med statlig partifinansiering bygger videre på en ordning som har eksistert siden 1970 og som fra statens side blir vurdert som nødvendig for å sette de politiske partiene bedre i stand til å utføre sine kjerneoppgaver. For mange partier og partiledde utgjør statlige tilskudd en vesentlig eller endog avgjørende del av deres økonomi. I følge Statistisk Sentralbyrå utgjorde de offentlige tilskuddene i 2014 totalt 72,1 prosent av inntektene til partiene og partileddene som hadde innberettet sin økonomi (<http://ssb.no/partifin/>). Dertil kommer at den samlede statlige partistøtten årlig utgjør betydelige beløp.

Dersom det lar seg konstatere at de midlene som er tilført DiN, helt eller delvis er misbrukt til private formål, bør det etter Nemndas syn få konsekvenser ikke bare for partiet, som i så fall har gått glipp av deler av de midlene som skulle ha vært benyttet i samsvar med partilovens formål, og som i dette tilfelle har fått avkortet sin statlige partistøtte på grunn av mangel på revisorgodkjent regnskap. Det er prinsipielt viktig at et mulig ansvar rammer de personer som måtte være involvert. Partiet har åpenbart ikke har vært i stand til å sikre at deres midler utelukkende benyttes til å løse organisasjonens oppgaver.

**

Partirevisjonsutvalget og Partilovnemnda vil stå til disposisjon med sikte på å fremskaffe den ytterligere dokumentasjon som vi sitter inne med og som måtte være nødvendig i etterforskningen.

For Partilovnemnda

Tor Henriksen
Sekretariatsleder

Vedlegg:

Vedtak om avkortning av partistøtte - Demokratene i Norge, 29. april 2015

Vedlegg i e-post fra Demokratene i Norge, 12. mai 2015

Oppdrag kontroll av Demokratene i Norge, 22. juni 2015

Rapport fra Partirevisjonsutvalget på oppdrag, 29. februar 2016